

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Regum rescriptis jus Regaliæ coërcitum est ad Ecclesias in quibus receptum erat Regem eo jure uti. Enumerantur Ecclesiæ ei juri subjectæ, itemque illæ quæ ei subjectæ non sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

est hoc loco vocem *Regalia* heic novè accipi, pro custodia nimirum & usufructu omnium fructuum & reddituum provenientium interim dum sedes vacat: *Fructus sive redditus provenientes vacationis tempore.*

V. Dubitandum non est quin generali fructuum vocabulo comprehenderetur etiam collatio Præbendarum, cum juxta Alexandri tertij constitutionem, quæ ante hoc Concilium edita est, collationes recenserentur in fructibus. Sed tamen maluit Concilium jus illud extraordinarium verbis generalibus, quòd & ipsa validè rationis loco esse possent, complecti quàm illud differtis verbis explicare. Neque enim probabile est eam fuisse patribus Concilij mentem, cum hunc canonem conderent, ut collationes Præbendarum adimerent Principibus; cum Innocentius tertius anno millesimo ducentesimo decimo, Clemens quartus anno millesimo ducentesimo sexagesimo septimo, & Gregorius ipse decimus anno M C C L X X I. hujusmodi Præbendarum collationes à Regibus sede vacante factas approbaverint.

VI. Hæc tamen reticentia occasionem postea subministravit Bonifacio Papæ octavo de hoc jure controversiam movendi adversus Philippum Pulchrum Regem Francorum, cui scripsit Pontifex eos se pro hæreticis habere qui contendebant collationem Beneficiorum, quòd spiritualia sint, fieri posse à laïca persona. Verùm Rex jus suum tuitus est allegata veteri consuetudine regni sui. Ioannes de Parisiis, temporis illius scriptor, ea occasione scripsit Tractatum de potestate papali & regia, in quo inter alia examinat quæstionem collationis Beneficiorum. Ait autem quòd cum Ecclesia Patronis concesserit jus præsentationis, contemplatione foundationis Beneficiorum, potuit quoque ipsa ac debuit in gratiam insignium virorum connivere eorundem Beneficiorum collationibus, velut vices rependens protectioni quam illi impertiuntur Ecclesiæ, & consideratione beneficiorum ab iis præstitorum Ecclesiis; præsertim cum collatio ac præsentatio non sint propriè res spirituales, sed tantùm spiritualibus connexæ *per antecedentiam*, ut ille loquitur. Significat autem eas antecedere exercitium spirituale & officium quod beneficiatus præstat Ecclesiæ. Nam licèt Episcopo injuria fieri videatur cum collatione quorundam Beneficiorum sede vacante vacantium privatur, leve tamen illud damnum majore commodo refarcitur, protectione nimirum & donationibus factis & in posterum faciendis in gratiam Ecclesiarum.

Quod annexum est spiritualibus officiis per antecedentiam, ut presentatio, vel collatio, seu jus conferendi, quia non sic dependet à spirituali, sed è converso, potest competere laico præcipuè, & ex concessione Ecclesiæ, vel ex promissione, & ex longa consuetudine præscripta, potest Rex sibi jus acquirere, cum sibi non repugnet. Infrà: Dicta consuetudo cum non sit damnosa in ministris Ecclesiæ, sed in pluribus fructuosa, non præjudicat juri publico in genere, licèt videatur præjudicare in specie. Nam licèt videatur præjudicare Episcopis qui privantur collatione Beneficiorum quæ de jure communi eis debetur, tamen Ecclesiæ aliunde ex hoc emolumentum accipiunt præponderans, ratione defensionis & donationis & foundationis. Et ideo non præjudicat simpliciter.

Joan. Pais. de potest. reg. & pap. c. 21.

VII. In articulis Clementi Papæ quinto à Gulielmo de Nogareto oblatis adversus memoriam Bonifacij octavi, quam is damnari debere contendebat ob crimen hæreseos, tria quædam proponuntur tanquam certa & manifesta adeoque nota ut nemo contradiceret. Primum enim asseritur quamplurimas Ecclesias esse sub tuitione Regis, in primis verò omnes Ecclesias cathedrales hujus regni, adeo ut si vis aliqua illis inferatur, Rex auctoritate sua refarciri damna procureret. Secundò, inter jura regia illud quoque recenseri, ad eum nempe pertinere usum fructum omnium fructuum & reddituum Ecclesiarum cathedralium vacantium, qui de sua Regalia existunt, donec novus Episcopus bona temporalia à Rege receperit, post præstitum videlicet juramentum fidelitatis aut homagium. Tum Ecclesias in quibus Rex fruitur hoc jure Regaliæ, fundatas fuisse à Regibus Francorum. Tertio, Regem, sede vacante, conferre Præbendas, Dignitates, & Beneficia quorum collatio ad Episcopum pertinebat, etiamsi vacent in Curia Romana.

VIII. Porro cum antiqua Parlamenti arrepta jus regium consuetudine niti docuerint, illudque deinceps Concilium Lugdunense approbaverit cum hac modificatione, nullamque aliam ejus asserendi probabilem causam invenerint Doctores Parisienses quàm vetustam consuetudinem ex æquitate profectam, mirum videri non debet si Reges qui primi leges in hac Regalium materia condiderunt ad fori usum accommodatas, jus illud coercuerint ad Ecclesias in quibus receptum erat Regem eo jure uti. Ita enim anno M C C C I. edixit Philippus Pulcher: *Item, quantum ad Regalias, quas nos & nostri prædecessores percipere assuevimus & habere in aliquibus Ecclesiis regni nostri, quando eas vacare contingit. Item Philippus Vale-*

fius anno MCCCXXXIV. *Ex Eglis de nostre Royaume, esquelles nous avons droit de Regale.* Extat autem in camera Computorum vetus regeſtum, (cujus excerpta referuntur à Paſquierio lib. IIII. Diſquiſitionum Francicarum cap. XXXVII.) in quo enumerantur Eccleſiæ ſubjectæ huic juri Regaliæ, itémque Eccleſiæ in quibus Reges non utebantur eo jure. Inter ſubjectas autem ponuntur, provincia Senonenſis, excepto episcopatu Autiffiodorenſi; Remenſis provincia, excepta Eccleſia Cameracenſi; provincia Bituricenſis, exceptis episcopatu Lemovicenſi, Cadurcenſi, Ruthenenſi, Albienſi, & Mimatenſi; provincia Turonenſis, exceptis Britonum Eccleſiis; & provincia Rothomagenſis. Provincia verò quæ ſubjectæ non ſunt, ſunt iſtæ, Burdegalenſis, Auſcitana, Narbonenſis, & Arelatenſis.

Huic regulæ, quæ nobis à majoribus tradita eſt, innitur conſtitutio Ludovici XII. edita anno MCDXCIX. quæ his verbis concepta eſt: *Defendons à tous nos Officiers qu'ex Archeveſchez, Eveſchez, Abbayes, & autres Benefices de nostre Royaume esquels n'avons droit de Regale ou de Garde, ils ne se mettent dedans, sur peine d'estre punis comme ſacrileges.*

IX. Qui materiam hanc cum aliqua cura tractarunt, veluti Ruzaeus & Probus, ex his conſtitutionibus conſequi aiunt jus Regaliæ non eſſe ubique ſimile, nec in univerſo regno vigere, Regem verò eo uti non poſſe niſi in Eccleſiis ubi poſſeſſionem habet omni memoria antiquiorem. Attamen diſſimulandum non eſt tentaffe jamdiu quosdam perſuaſum omnibus facere jus Regalium eſſe jus merè regium & ad Coronam pertinere, ut ipſi loquuntur, atque adeo ad univerſas Regni Eccleſias porrigendum eſſe abſque diſcrimine. Ita enim ante hos trecentos ferme annos ſenſit Ioannes Butillerius in ſua Summa Rurali. At Paſquierius, tametſi Regius in Camera Computorum Advocatus eſſet, opinionem illam erroneam eſſe contendit & dignam potiùs adulate aulæ quàm Iuriſconſulto Gallo. Addit verò Guidonem Fabrum Pi-bracium generalem Regis in Parlamento Pariſienſi Advocatum, qui jus Regaliæ generale ubique eſſe urgebat edicto ſtatui, id obtinere non potuiſſe, ac de ſententia fuiſſe dejectum.

X. Nihilominus hinc factum eſt ut vetus loquendi modus in antiquis Regum conſtitutionibus uſurpatus, mutatus dein fuerit. Edictum quippe anni milleſimi ſexcenteſimi ſexti verbis ambiguis & obliquè inflexis con-

ceptum eſt, quæ duplici interpretationi obnoxia ſunt, cum in eo contineatur Regem nolle uti jure Regaliæ in detrimentum Eccleſiarum exemptarum. Verba enim hæc occaſionem ſubmiſtrarunt investigandi an exemptio illa intelligenda eſſet de exemptione juris & de præſcriptione, aut de exemptione à Principe conceſſa, ſive gratuito, ſive titulo oneroſo. Viam autem controverſia hæc aperuit arreſto Parlamenti Pariſienſis lato anno MDCVIII. quo edicitur ne Advocati in dubium revocent an Rex jure Regaliæ uti poſſit in univerſis regni Eccleſiis; quòd jam præjudicatum fuiſſet edictum eſſe intelligendum de exemptione conceſſa ob titulum oneroſum. Querelam adverſus hoc arreſtum movit clerus Gallicanus apud regiam majeſtatem.

XI. Conſtat ſanè plurimas Eccleſias fuiſſe exemptas, vel, ut apertiùs loquar, liberatas à jure Regalium, literis Philippi Auguſti, veluti Autiffiodorenſem, Lingonenſem, Nivernenſem & alias. Verùm ea conceſſio non liberabat Eccleſiarum illarum Episcopos à juramento fidelitatis; ut conſtat ex literis exemptionis Eccleſiæ Atrebatenſis datis anno milleſimo ducenteſimo tertio: *Sed electum ſuum conſirmatum nobis præſentabunt, ut fidelitatem nobis faciat, ſicut alij Episcopi noſtri nobis facere conſueverunt.* Quoad exemptionem verò Regaliæ Turonenſis, litem accuratiùs diſceptandam eſſe pronuntiatum eſt arreſto lato anno milleſimo quingenteſimo quinquageſimo, eo prætextu, quòd Regina Blancha gratis reſtituebat Regalia electo Archiepiscopo Turonenſi. Verùm conceſſio illa facta fuerat in gratiam perſonæ, & in eo verſabatur quòd bona temporalia reſtituta fuerint electo ante conſecrationem. Hujusmodi conceſſionis mentio extat in conſtitutione regia anni milleſimi trecenteſimi trigefimi ſecundi.

CAPVT XXV.

Synopsis.

I. Inquiritur an præter Regem aliqui Galliarum dynaſta jure Regalia fruere in regno. Magni momenti eſt hæc queſtio ad oftendendum falſam eſſe eorum opinionem qui jus illud ad ſolum Regem pertinere poſſe contendunt.

II. Duces & Comites inveſtituras olim eodem jure concedebant quo Principes. Probat ex ſynodo Romana Gregorij ſepſimi & ex regeſto ejuſdem Pontificis.

III. Rotrocius Comes Huberto Abbati ſancti Dionyſij Nogenſi tradidit baculum paſtoralem, eique curam monaſterij commiſit.

IV. Comites Sabaudia ſoliti erant concedere in-